

Lluís Juste de Nin, la mort d'un vitalista

«Sempre es va reivindicar com a independentista i progressista en un entorn i en un context en que això no sempre havia estat el més normal»

M'assalta la mort d'en Lluís Juste de Nin

(<https://www.naciódigital.cat/noticia/202746/mor/dibuixant/dissenyador/lluis/juste/nin>) per un titular al Twitter. Al cap d'una estona, rebo algun missatge. No sabia que estava malalt. Un càncer sobtat, i fulminant. La notícia em deixa en una mena d'estat de xoc i busco el seu últim missatge del whatsapp, és del 4 de març, pocs dies abans que comencés el confinament, i hi diu "jo també he tingut bessonada!!!" i adjunta una foto amb les seves últimes novel·les gràfiques, *Rossinyol que vas a França* i *Mambrú se fue a la guerra*, que presentava al cap de pocs dies a la Casa del Llibre. No hi vaig poder anar.

Vaig conèixer en Juste -tot i que sempre li deia Lluís- en una reunió de treball on hi havia gent interessant de diferents àmbits. Aleshores, jo treballava com a cap de premsa d'en Josep-Lluís Carod-Rovira i una de les grans herències d'aquell passat és alguna de les persones que vaig conèixer, des de companys del món del periodisme, amb qui encara avui m'hi uneix una amistat sostinguda, com altres persones que qui sap si hauria tingut ocasió de conèixer, potser, con en Lluís. El recordo elegant amb les seves americanes tan ben traçades i les camises blanques, impol·lutes. Els cabells blancs, ondulats i una mica llargs, el bigoti; aquest aspecte de bohemí contingut.

De seguida vaig conèixer també la Neus Aranda, presidenta del Consell d'Administració del Teatre Nacional de Catalunya, la seva esposa i companya, una dona bellíssima, tan elegant com ell, feien una parella de pel·lícula. El Lluís era una persona vitalista, generosa i entusiasta. S'apassionava pel que li agradava i t'obria el seu saber per contagiar-te aquest convenciment tossut que si era bo per a ell, ho havia de ser per als altres.

Els perfils biogràfics que se'n faran resseguiran aquesta vida bolcada en tot allò que feia. Crec que el que més li agradava era dibuixar i en això havia dedicat molt temps d'aquests últims anys. Així havien nascut les novel·les gràfiques i diverses versions lliures que ha editat: *Els Nin: Memòries a llapis d'una família catalana* (2007), *Montecristo 1941* (2007), *El Guepard* (2008), *Barcelona 1931. L'educació sentimental* (2009), *El Quart Poder* (2010), *La Muntanya Màgica* (2011), *La Fira de les Vanitats* (2012), *La Guerra dels Besavis* (2013), *Rauxa (la Catalunya Rebel 1925-1931)* (2014), *Quan de tu s'allunya (de l'ocupació a París a la caça de bruixes)* (2015), *Andreu Nin, seguint les teves passes* (2016), *Garbo, l'espia català que enganya a Hitler* (2017), *Vergonya, La grandeur touchée* (2018) i *El NOI, vida i mort d'un home lliure* (2019).

Aquesta producció continuada i prolífica dona fe de l'enderiat que era en Lluís quan es proposava alguna empresa i donava aire aquest esperit de dibuixant que, a vegades, el feia definir-se com a "cronista gràfic". És conegut per haver estat el pare de La Norma, aquella nena que donà forma a la primera campanya de normalització lingüística dels anys vuitanta (<https://www.youtube.com/watch?v=1UzjQs5-zxY>), de qui Tísner n'escrivia els textos. Amb les seves il·lustracions, col·laborà amb *Mundo Obrero*, on acompanyava els articles de Vázquez Montalbán, i signava a la revista *Canigó*, amb el pseudònim de L'Esquerrà.

Tot aquest bagatge feia justícia al seus llinatges, una família plena d'artistes i creadors, com l'escriptora Anaïs Nin o el compositor Joaquim Nin-Culmell, cosins, o el seu avi matern Andreu, que fou un arquitecte modernista, o l'altre Andreu Nin, el periodista, sindicalista i membre del POUM, a qui va dedicar una de les seves novel·les gràfiques. La seva filla, Tània Juste, ha

perllongat aquesta tradició com a novel·lista. Ell també va ser un geni creador. Es va vincular al món de la moda amb la firma Armand Basi i va ser el representant de la firma francesa Lacoste. De fet, durant molts anys, la marca del cocodril dissenyava part de la seva col·lecció a Barcelona, l'únic indret del món on tenia línia pròpia, i això també era cosa d'en Juste. I va dissenyar també el vestuari de l'òpera *La celestina* o *Don Juan, a sangre y fuego*.

Políticament sempre compromès, es va vincular al PSUC i a l'Assemblea de Catalunya, i després milità a Nacionalistes d'Esquerra per discrepàncies amb els psuqueros per la qüestió nacional. També va ser membre de la Crida. Sempre es va reivindicar com a independentista i progressista en un entorn i en un context en que això no sempre havia estat el més normal. Va trobar des de la presidència del Cercle Catalanista de l'Ateneu Barcelonès l'espai per fer tertúlia amb intel·lectuals, periodistes i escriptors des d'aquesta manera de fer que li agradava, sumant complicitats per intentar entendre els matisos. L'any 2019 va ser mereixedor de la Creu de Sant Jordi.

En l'últim missatge també em deia "Oi que no em fallaràs? Petons!", però no hi vaig anar. Una mica més amunt d'aquest xat hi havia el que em va escriure el dia de la presentació de la meva primera novel·la a la Laie, amb la Marina Llansana i el Marc Colomer, acompanyats per en Joan Carles Girbés. Un parell de fotos i un missatge coratjós: "El plaer de fer-te costat, i la convicció del teu futur com a novel·lista, marca ahir vespre un com un dia important! Au! Cap al segon!!!". No he fet la feina, Lluís, i tampoc et vaig dir que havia pispat l'idea de "cronista gràfic", quan un dels meus personatges es reivindicava així. Entén-ho com un sentit homenatge, ple d'estima. I un deute.